

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 3669/16
Vlado ĐURKAN protiv Hrvatske
i dva druga zahtjeva
(vidi priloženi popis)

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 11. siječnja 2022.
u odboru u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Erik Wennerström,

Ioannis Ktistakis, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnice Odjela*,

uzimajući u obzir:

gore navedene zahtjeve protiv Hrvatske koje su podnositelji zahtjeva,
zastupani po odvjetnicima, podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije
za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) na razne datume
(vidi pojedinosti u priloženoj tablici);

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala
njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu;

očitanja stranaka;

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

SADRŽAJ PREDMETA

1. Zahtjevi se odnose na pravo podnositelja zahtjeva na pristup Vrhovnom sudu u predmetima povezanima s diskriminacijom. Člankom 23. Zakona o suzbijanju diskriminacije predviđeno je da je revizija Vrhovnom sudu dopuštena u svim predmetima koji se odnose na navode o diskriminaciji.

2. Na temelju Zakona o parničnom postupku („ZKP”) koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, stranke su mogle podnijeti reviziju Vrhovnom sudu u vrlo ograničenim okolnostima, kao što su određene vrste radnih sporova, ili ako je vrijednost predmeta spora dosegla određeni prag (takozvana „redovna”

revizija iz članka 382. stavka 1. ZKP-a, citiranog u stavku 26. odluke u predmetu *Mirenić-Huzjak i Jerković protiv Hrvatske* (odl.), br. 72996/16, 24. rujna 2019.). U svim drugim slučajevima stranke su mogle podnijeti takozvanu „izvanrednu” reviziju samo ako su uvjerile Vrhovni sud da se u njihovu predmetu otvaralo materijalnopravno ili postupovnopravno pitanje važno za jedinstvenu primjenu prava (članak 382. stavak 2. ZKP-a). U potonjoj situaciji od stranaka se očekivalo da određeno naznače pitanje i izlože razloge zašto je pitanje otvoreno u njihovu predmetu bilo važno za osiguranje jedinstvene primjene prava.

3. Prvi podnositelj zahtjeva pokrenuo je postupak protiv svog poslodavca prigovarajući da je bio diskriminiran na temelju svoje vjere. Njegova je revizija proglašena nedopuštenom 12. svibnja 2015. godine. Vrhovni sud smatrao je da se, prema članku 399. stavku 2. ZKP-a, sve revizije podnesene na temelju posebnog zakona trebaju smatrati „izvanrednima” te da podnositelj zahtjeva nije određeno naznačio pitanja ili izložio razloge zašto je u njegovu predmetu otvoreno pitanje jedinstvene primjene prava.

4. Drugi podnositelj zahtjeva bio je uspješan s tužbom za zaštitu od diskriminacije podnesenom protiv njegova poslodavca te je, u odvojenom postupku, zatražio naknadu štete po toj osnovi. Dana 4. travnja 2018. Vrhovni sud proglasio je nedopuštenom njegovu reviziju podnesenu u naknadnom postupku za naknadu štete utvrdivši da ne ispunjava kriterije dopuštenosti ni „redovne” ni „izvanredne” revizije.

5. Treća podnositeljica zahtjeva, udruga koja se bavi promicanjem i zaštitom prava LGBTI osoba, podnijela je udružnu tužbu protiv vjeroučiteljice u osnovnoj školi jer je navodno tijekom nastave djeci rekla da je homoseksualnost „bolest”. Dana 6. travnja 2016. Vrhovni sud proglasio je nedopuštenom reviziju treće podnositeljice zahtjeva jer nije ispunjavala relevantne zakonom propisane pretpostavke za podnošenje „izvanredne” revizije.

6. Podnositelji zahtjeva prigovorili su, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, neopravdanom ograničenju njihova prava na pristup Vrhovnom sudu tvrdeći da je taj sud njihove revizije trebao smatrati „redovnim” i da ih stoga nije trebao proglasiti nedopuštenima.

7. Treća podnositeljica zahtjeva prigovorila je, na temelju članka 6. stavka 1. zasebno i u vezi s člankom 14. Konvencije, i zbog prekomjerne duljine trajanja i nepoštenosti domaćeg postupka, među ostalim neodržavanja javne rasprave i nesaslušanja svjedoka.

OCJENA SUDA

I. UVODNE NAPOMENE

8. Uzimajući u obzir sličan predmet spora podnesenih zahtjeva, Sud smatra prikladnim ispitati ih zajedno u jednoj odluci.

9. Sud dalje smatra da nije potrebno ispitati razne prigovore o nedopuštenosti koje je Vlada iznijela u ovim zahtjevima jer su zahtjevi u svakom slučaju nedopušteni iz razloga navedenih u nastavku.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE ZBOG NEDOSTATKA PRISTUPA SUDU

10. Opća načela o pristupu sudu sažeta su u predmetu *Zubac protiv Hrvatske* [VV], br. 40160/12, stavci 76. – 99., 5. travnja 2018.

11. Sud ponavlja da je prvenstveno na nacionalnim vlastima, posebice sudovima, da tumače i primjenjuju domaće pravo. To se posebice odnosi na to kako sudovi tumače pravila postupovne prirode. Uloga Suda ograničena je na utvrđivanje toga jesu li učinci takvog tumačenja u skladu s Konvencijom (vidi, primjerice, *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., stavak 31., *Izvjješća o presudama i odlukama 1997-VIII*, i *Pérez de Rada Cavanilles protiv Španjolske*, 28. listopada 1998., stavak 43., *Izvjješća 1998-VIII*).

12. Sud nadalje ponavlja da način na koji se članak 6. stavak 1. primjenjuje na žalbene ili kasacijske sudove ovisi o posebnim značajkama dotičnog postupka i da uvjeti dopuštenosti revizije mogu biti stroži od onih za redovnu žalbu (vidi, primjerice, *Kozlica protiv Hrvatske*, br. 29182/03, stavak 32., 2. studenoga 2006.).

13. Kako bi se uvjerio da nije narušena sama bit prava podnositelja na pristup sudu, Sud mora ispitati mogu li se odluke Vrhovnog suda da njihove revizije proglasi nedopuštenima smatrati predvidljivima s obzirom na mjerodavno zakonodavstvo i sudsku praksu u relevantno vrijeme (vidi *Majski protiv Hrvatske (br. 2)*, br. 16924/08, stavak 69., 19. srpnja 2011.).

14. S tim u vezi, Sud primjećuje da je prvotno postojala nesigurnost u pogledu tumačenja članka 23. Zakona o suzbijanju diskriminacije. Kao novi zakon, usvojen 2009. dvotrećinskom većinom u Saboru, Zakon o suzbijanju diskriminacije trebao je osigurati visoku razinu zaštite od diskriminacije u skladu s pravom Europske unije i drugim međunarodnim standardima. Člankom 23. tog zakona bilo je predviđeno da je u svim predmetima povezanima s diskriminacijom revizija uvijek dopuštena. Istovremeno, međutim, nije bilo navedeno koja je od dviju vrsta revizije propisana ZKP-om dopuštena – redovna ili izvanredna (vidi stavak 2. ove odluke).

15. Međutim, 2011. godine uveden je novi članak 399. stavak 2. ZKP-a, prema kojem se sve revizije podnesene na temelju posebnog zakona trebaju smatrati „izvanrednima”. Kako je Vlada istaknula, to se dogodilo otprilike dvije godine nakon donošenja Zakona o suzbijanju diskriminacije i nekoliko godina prije nego što su podnositelji zahtjeva podnijeli svoje revizije.

16. Naknadna praksa Vrhovnog suda o tom pitanju, sporna ili ne, bila je jasna i dosljedna. Osim jedne odluke donesene 2013. godine, u kojoj je primijenjen ZKP koji je bio na snazi prije 2011., sve kasnije odluke dostupne

Sudu pokazuju da je Vrhovni sud od 2014. dosljedno tumačio članak 23. Zakona o suzbijanju diskriminacije u svjetlu članka 399. stavka 2. ZKP-a. Prema tome, sve revizije podnesene u predmetima o zaštiti od diskriminacije smatrao je „izvanrednima” i proglasio je nedopuštenima one koje ne zadovoljavaju stroge kriterije dopuštenosti propisane zakonom.

17. S obzirom na to da su podnositelje zahtjeva zastupali kvalificirani punomoćnici, trebali su biti upoznati s praksom Vrhovnog suda u relevantno vrijeme. Prema mišljenju Suda, svako ograničenje pristupa podnositelja zahtjeva Vrhovnom sudu stoga je bilo predvidljivo.

18. Konačno, Sud primjećuje da situacija kojoj se prigovara više ne postoji. Kao prvo, u Zakonu iz 2019. o izmjenama i dopunama ZKP-a predmeti povezani s diskriminacijom izričito su uključeni na popis predmeta u kojima je dopuštena redovna revizija. Kao drugo, odlukom U-III-2639/2017 od 4. veljače 2020. Ustavni sud promijenio je svoju sudsku praksu i utvrdio da je činjenica da je Vrhovni sud revizije u predmetima povezanim s diskriminacijom smatrao „izvanrednima” predstavljala povredu prava na pristup sudu. Kao treće, u travnju 2021. Vrhovni sud izmijenio je svoju praksu u tumačenju dopuštenosti revizija u predmetima povezanim s diskriminacijom utvrdivši da je redovna revizija uvijek dopuštena čak i u predmetima podnesenima prije donošenja Zakona iz 2019. o izmjenama i dopunama ZKP-a.

19. Svi navedeni čimbenici bili su dio pozitivne promjene u pogledu revizija u predmetima povezanim s diskriminacijom, koje se sada uvijek smatraju „redovnim” i stoga su uvijek dopuštene. S obzirom na široku slobodu procjene koja se daje državama ugovornicama u pitanjima pristupa najvišim sudovima u zemlji, vlastima se ne može zamjeriti što u danim okolnostima nisu djelovale ranije (vidi, *mutatis mutandis*, *Petrovic protiv Austrije*, 27. ožujka 1998., stavak 41., *Izvjješća* 1998-II). Naprotiv, Sud može prihvatiti da takve pozitivne promjene ponekad mogu zahtijevati temeljito pravno razmatranje i određeni protek vremena (usporedi, *mutatis mutandis*, *Strøbye i Rosenlind protiv Danske*, br. 25802/18 i 27338/18, stavak 119., 2. veljače 2021.).

20. U svjetlu gore navedenog, ovaj je prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

III. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCije

21. Treća podnositeljica zahtjeva podnijela je i druge prigovore na temelju Konvencije (vidi stavak 7. ove odluke).

22. Sud je razmotrio te prigovore i smatra da, u svjetlu cjelokupnog materijala koji posjeduje te u mjeri u kojoj su pitanja kojima se prigovara u njegovoj nadležnosti, oni ne ispunjavaju kriterije dopuštenosti utvrđene u

ODLUKA ĐURKAN protiv HRVATSKE I DRUGI ZAHTEVI

člancima 34. i 35. Konvencije ili ne upućuju na postojanje povrede prava i sloboda sadržanih u Konvenciji ili njezinim protokolima.

Iz toga slijedi da se ovaj dio zahtjeva mora odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

odlučuje spojiti zahtjeve;

utvrđuje da su zahtjevi nedopušteni.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 3. veljače 2022.

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnice

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

PRILOG

ODLUKA ĐURKAN protiv HRVATSKE I DRUGI ZAHTJEVI

Br.	Broj zahtjeva	Naziv zahtjeva	Podnesen dana	Podnositelj/ica zahtjeva Godina rođenja Prebivalište Državljanstvo	Zastupa ga/je
1.	3669/16	Đurkan protiv Hrvatske	17. 12. 2015.	Vlado Đurkan 1973. Oborovo hrvatsko	Nataša Owens
2.	58090/19	Krešić protiv Hrvatske	31. 10. 2019.	Dario Krešić 1972. München hrvatsko	Ana Bandalo
3.	6689/20	Lezbijska grupa Kontra protiv Hrvatske	22. 1. 2020.	Lezbijska grupa Kontra Zagreb	Sanja Bezbradica Jelavić

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
 European Translation Agency
 ALKEMIST STUDIO d.o.o.
 Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
 OIB: 72466496524